Montessori
College Arnhem

# Dyslexiebeleid 2025-2029

*Dit document is samengesteld door Gerda Reinten in samenwerking met Elise Sangers*

Inhoud

**Hoofdstuk 1**
Dyslexiebeleid, missie, visie, ondersteuning en verbeterplan Blz. 4

**Hoofdstuk 2**
Leerlingen met kenmerken van dyslexie, signaleringsonderzoek Blz. 7

**Hoofdstuk 3**
Leerlingen in de onderbouw met een dyslexieverklaring Blz. 8
Aanpassing moderne vreemde talen in havo 3 (4/5) Blz. 10

**Hoofdstuk 4**
Leerlingen in de bovenbouw met een dyslexieverklaring Blz. 10

## Hoofdstuk 1

## Dyslexiebeleid, missie, visie en uitgangspunten

Onze missie
Het Montessori College Arnhem biedt ondersteuning aan leerlingen met kenmerken van dyslexie en aan leerlingen met dyslexie die in het bezit zijn van een dyslexieverklaring ondersteund met een dyslexierapport. Leerlingen met een officiële dyslexieverklaring in het dossier kunnen aanspraak maken op eventuele extra faciliteiten - overeenkomstig de dyslexieverklaring.

Onze visie
Het Montessori College Arnhem wil voor alle leerlingen met taal-en spellingproblemen hulp bieden. Het leren van taal is niet alleen gericht op het verwerven van vaardigheden, maar ook op het bevorderen van betekenisvolle communicatie en samenwerking binnen de gemeenschap van leerlingen. Een centrale rol is weggelegd voor de leraar, die actief bijdraagt aan de ontwikkeling van de leerlingen door middel van begeleiding, feedback en het creëren van een stimulerende taalomgeving *(uit taalbeleidsplan "Taal leeft" 2024-2028*).

Onze visie voor leerlingen met dyslexie en kenmerken met dyslexie is dat zij allen ook floreren bij ons onderwijs en hun diploma halen. We willen dat doen in samenspraak met de leerlingen, ouders en de vakdocenten zodat we nog beter de begeleiding kunnen vormgeven en aanpassen. Landelijk is de visie op ondersteuning binnen het voortgezet onderwijs aan het veranderen door o.a. de Wet passend onderwijs. We willen bij deze landelijke veranderingen zo goed mogelijk aansluiten. Dat betekent ook dat we keuzes maken; het schooljaarplan en vierjarenplan zijn daarbij leidend.

Ondersteuningsniveaus
De aanpak van dyslexie kent vier ondersteuningsniveaus:

| **Ondersteuningsniveau** | **Stap** | |
|---|---|---|
| Niveau 1:<br>Goed lees- en spellingonderwijs in groepsverband | 1 | Kwaliteit instructiegedrag en klassenmanagement |
| | 2 | Juist gebruik van effectieve methoden |
| | 3 | Gebruik leerlingvolgsysteem |
| Niveau 2:<br>Extra zorg in de groepssituatie door de leerkracht | 4 | Vaststellen van potentiële uitvallers en voldoende differentiatie en extra instructie in de klas |
| Niveau 3:<br>Specifieke interventies die afgestemd zijn op hiaten, uitgevoerd en/of ondersteund door de lees- en spellingspecialist op school | 5 | Vaststellen leerlingen met lees- en/ of spellingproblemen en aanbieden specifieke interventie individueel of in kleine groepjes (intensieve, planmatige en doelgerichte begeleiding) |
| | 6 | Vaststellen van persistente achterstand en hardnekkigheid: vermoeden dyslexie |
| Niveau 4:<br>Diagnostiek en behandeling door zorgaanbieder | 7 | Vaststellen van dyslexie (psychodiagnostisch onderzoek) |
| | 8 | Gespecialiseerde dyslexiebehandeling |

Ondersteuningsniveau 1 en 2 zijn opgenomen in het taalbeleidsplan van 2024-2028 paragraaf 2.2.2. Daarin is ook professionalisering op het gebied van leesproblemen opgenomen. Voor dit dyslexiebeleid richten we ons voornamelijk op niveau 3.

In niveau 4 hebben we een adviserende rol, maar voeren we zelf geen diagnostiek en behandeling uit, maar we bieden wel de mogelijkheid voor onderzoek, zie hoofdstuk 2.

Dyslexieteam
Het dyslexieteam bestaat uit één dyslexiecoördinator (beleidsmatig en uitvoerend), één ondersteuningscoördinator, één orthopedagoog en een portefeuillehouder: de schoolleider. Daarnaast helpt de ICT-er met digitale ondersteuning voor het spraakprogramma Claroread. Het team is o.a. verantwoordelijk voor de correcte administratie in Somtoday, zoals: het vermelden van de toegekende compenserende maatregelen. Het team zorgt verder voor informatie, scholing en ondersteuning van de vakdocenten en mentoren. De mentor is het eerste aanspreekpunt; die coacht de leerling op bijvoorbeeld acceptatie, sociaal-emotioneel gebied en de studievaardigheden. Bij specifieke vragen over dyslexie verwijst de mentor de ouders naar het dyslexieteam.

Grenzen
We bieden geen logopedie op dyslexieproblematiek. Als er meer maatwerk nodig is, zal dat zijn als er op meerdere gebieden ondersteuning nodig is waarbij dyslexie niet per se voorliggend is. Dat geldt ook voor leerlingen waarbij Nederlands niet de moedertaal is en voor leerlingen met taalontwikkelingsproblematiek (TOS-leerling).
*(Zie ook advies landelijke norm voor basisondersteuning nov. 2024).*

Verbeterplan

| Verbeterdomein | Doel | Wanneer |
|---|---|---|
| Ondersteuningsniveau 1-2. Voorlichting mentoren en vakdocenten over dyslexie voor bewustwording en het naar handelen in de klas. | Vakdocenten en mentoren zijn over twee jaar allemaal op de hoogte van wat dyslexie is en in staat lees-spellingsproblemen te signaleren en te begeleiden in de klas vanuit good practice. Stimuleren-compenseren-remedieren-dispenseren. Dus ook werkvermindering faciliteren | Start 2025 te beginnen met de vaksecties Ne en MVT |
| Leerlingen hebben toegang tot spellings-grammaticakaarten. Nederlands en Engels hebben grammatica - en spellingskaarten. Zij zetten deze in voor de begeleiding van dyslectische lln. | Leerlingen met dyslexie die baat hebben bij deze kaarten, ontvangen deze en passen deze toe of taaldocent zet het maken van een spiekbriefje in. Ook in te zetten bij toetsen. | |
| Ondersteuningsniveau 3 RT-ondersteuning | Leerlingen met een vermoeden van hardnekkige lees-spellingsprobleem krijgen RT op school. | 2025- 2026 pilot draaien, evalueren en consolideren. |
| Goede RT-lessen. (Ook voor NT2 lln). | Indien nodig licenties van een methode aanschaffen in overleg met sectie NE. | 2025-2026 |

| | | |
|---|---|---|
| Voorlichting ouders/verzorgers | Ouders/ verzorgers zijn op de hoogte van het dyslexiebeleid en weten hoe de school handelt. De orthopedagoog geeft een workshop op de ouderavond. | Schooljaar 2026 |
| Nieuwe eerstejaarsleerlingen met dyslexie krijgen een bijeenkomst/gesprek met de dyslexiecoördinator/orthopedagoog om de leerling handvatten te bieden met hun dyslexie hier op school. | Alle eerstejaars lln die binnenkomen met een dyslexieverklaring hebben toegang tot de hulpmiddelen en worden waar nodig ondersteund. (Kan gebruik Claroread zijn en psycho-educatie mbv dyslexiesleutels) | Tot aan de herfstvakantie. |
| Alle nieuwe leerlingen met dyslexie lj 1 krijgen instructies over hulpmiddelen (2 bijeenkomsten). Door de orthopedagoog | Leerlingen leren Claroread, spellingscontrole, ICT vaardigheden om deze in te zetten. | Tot aan de herfstvakantie 2026 |
| Leerlingen die na de 2 bijeenkomsten nog behoefte hebben aan meer begeleiding op dyslexie krijgen een aantal bijeenkomsten lichte vorm van psycho-educatie mbv de methode dyslexiesleutels. Deze methode wordt hiervoor aangeschaft. | Leerlingen die nog onvoldoende kunnen omgaan met hun dyslexie leren deze handicap begrijpen en kunnen daarnaar handelen. | Vervolg op de hulpmiddelen bijeenkomst schooljaar 2025-2026 |
| Methode aanschaffen dyslexiesleutels | Dyslexiesleutels kosten 100 euro (werkboek en handleiding) | |
| Ondersteuningsniveau 4<br>Dyslexie onderzoek QD&A<br>Inkopen, extra budget reserveren als de verwachting is dat trekkingsrechturen niet afdoende zijn. | 3 per jaar kunnen uit trekkingsrecht. Overige komen op de wachtlijst. Bij te lange wachtlijst QD&A 2 extra onderzoeken inkopen. | 2026 |

## Hoofdstuk 2

## Leerlingen met kenmerken van dyslexie, signaleringsonderzoek

Signalering
Bij aanname van leerlingen in leerjaar 1 worden de leerlinggegevens van de basisschool gescreend op leerachterstand van 1 jaar of meer op het gebied van technische lezen en/of spelling. Deze leerlingen krijgen een signaleringsonderzoek (met uitzondering van de leerlingen met een dyslexieverklaring). Begin van het schooljaar wordt er toestemming gevraagd aan ouders/verzorgers middels een brief.

Leerlingen waarbij de mentor het vermoeden heeft dat er kenmerken zijn van dyslexie kunnen ook een signaleringsonderzoek krijgen met toestemming van ouders. Bijvoorbeeld leerlingen die zijn ingestroomd.

Procedure van signalering
Nieuwe brugklasleerlingen worden bij de po-vo (warme) overdracht besproken en wordt gekeken naar de problemen die spelen in de lees- en spellingontwikkeling en wordt gekeken naar de leerontwikkeling op deze gebieden. Leerlingen waarbij direct het vermoeden is dat er kenmerken zijn van dyslexie kunnen ook een signaleringsonderzoek krijgen met toestemming van ouders. Bijvoorbeeld leerlingen die zijn ingestroomd. Bij deze leerlingen zullen handelingsplannen worden opgevraagd en wordt een Vragenlijst basisschool: leergeschiedenis lezen/spelling aan de basisschool gegeven voor aanvullende informatie. Indien er sprake is bij een vermoeden van dyslexie, ontvangen ook de ouders/verzorgers bij aanvang van het brugklasleerjaar een formulier (Vragenlijst ouders-verzorgers) waarin expliciet gevraagd wordt naar de lees- en spellingontwikkeling van hun kind en of er sprake is van een vermoeden van dyslexie.

Vervolgens gaat de dyslexiecoördinator in gesprek met de leerling over hoe het leren op school gaat en welke last de leerling momenteel ervaart bij lezen en spellen. Hierna volgt eventueel direct een screening met behulp van de middelen EMT, Klepel en PI-dictee om achterstanden in het lezen en/of spellen te achterhalen. Naar aanleiding van de resultaten gaat het traject QD&A (ondersteuningsniveau 4) in.

Bovendien worden gedurende het eerste half jaar nieuwe brugklasleerlingen gevolgd door de mentor naar hun leerontwikkeling en de toetsresultaten. De mentor kan aan de talendocenten de Signaleringslijst lees- en spellingproblemen geven voor het observeren van bepaalde leerlingen die opvallend meer moeite hebben met de (moderne vreemde) talen. Ook wordt gekeken naar de resultaten van de Cito VAS nulmeting, Nederlands leesvaardigheid, woordenschat en taalverzorging.

Vervolgtraject
Indien de leerling uitvalt op spelling en/of lezen wordt een traject van 6 maanden remedial teaching ingeschakeld. Door middel van een handelingsplan wordt de aard van de problematiek in kaart gebracht en zal het traject van begeleiding in een klein groepje ingaan. Na het half jaar zal opnieuw een screening worden uitgevoerd en gekeken naar de voortgang in de ontwikkeling op lezen en/of spellen. Uitgezonderd zijn de leerlingen waarbij aantoonbaar is dat remedial teaching al heeft plaatsgevonden en geen hulp bood. Als er een rapportage is van deze hulp kunnen zij door naar ondersteuningsniveau 4.

QD&A (Ondersteuningsniveau 4)
Wanneer een leerling is doorgetest en uitvalt op lezen en/of spelling kan een leerling doorverwezen worden naar QD&A. QD&A verzorgt diagnostiek maar geeft geen gespecialiseerde dyslexiebehandeling. De kosten voor diagnostiek zijn voor school, mits het onderzoeksbureau QD&A gekozen wordt. Bij veel aanmeldingen werken ze met een wachtlijst. Ouders hebben altijd de keuze om naar een ander onderzoeksbureau uit te wijken op eigen kosten.

Wanneer bij diagnostiek inderdaad sprake blijkt te zijn van dyslexie, gelden voor de leerling de faciliteiten en voorzieningen die staan vermeld in hoofdstuk 3.

## Hoofdstuk 3

*Leerlingen in de onderbouw met een dyslexieverklaring (leerjaar 1, 2) (ondersteund door een onderzoeksrapport)*

De leerlingen ontvangen in de onderbouw een dyslexiepasje dat zij tijdens toetsmomenten op tafel kunnen leggen. Dit pasje geeft hen o.a. recht op tijdverlenging en eventueel auditieve ondersteuning via het voorleesprogramma ClaroRead. Als de leerling kiest voor Claroread gaat de leerling naar een apart toetslokaal waar de faciliteiten klaarstaan.

Verder wordt in het leerlingvolgsysteem (Somtoday) genoteerd wat de extra faciliteiten en voorzieningen zijn, op deze wijze is voor docenten en mentoren duidelijk wat de rechten van de dyslectische leerling zijn.

Ook tijdens reguliere lessen kan de dyslectisch leerling met het pasje kenbaar maken dat hij gebruik mag maken van extra faciliteiten en voorzieningen.

Van de leerlingen (vanaf leerjaar 1) wordt door de dyslexiecoördinator in kaart gebracht welke voorzieningen en faciliteiten worden geadviseerd in het onderzoeksrapport dat hoort bij de dyslexieverklaring. Aan de hand van de adviezen in het onderzoeksrapport en de dyslexieverklaring wordt gekeken welke adviezen passen bij de faciliteiten en voorzieningen die Montessori College Arnhem biedt.

De mogelijke voorzieningen zijn ondergebracht in: stimuleren-compenseren-differentiëren-dispenseren

Stimulerende faciliteiten:

- Vanuit taalbeleidsplan meer aandacht voor begrijpend lezen en woordenschat in de les.
- Groepsbijeenkomsten voor het aanleren van het gebruik van claroread, inzetten van leerstrategieën en zelfvertrouwen vergroten. (Methode dyslexiesleutels). Onderdeel hiervan is ook de ouderavond om ouderbetrokkenheid te stimuleren door een workshop dyslexie.
- Contact met de mentor. Deze gaat in gesprek met de leerlingen en ouders over de kwaliteiten die de leerling in kan zetten en welke faciliteiten de leerling nodig heeft.

Compenserende faciliteiten:

- Kopieën van bordschema's, dictaten en oefeningen alleen voor leerlingen uit leerjaar 1 en 2.
- Extra tijd voor proefwerken tot maximaal 15 minuten naast schriftelijke toetsing, regelmatige mondelinge toetsing voor Engels, Duits en Frans.
- Proefwerken en schriftelijke overhoringen op papier in lettertype Arial 12

- Eén toets moderne vreemde taal per dag in de toetsweek plannen en bij voorkeur met een dag ertussen voordat de volgend toets moderne vreemde taal gepland staat.
- Aangepaste beoordeling voor spelling Nederlands, en moderne vreemde talen, mits 'spelling' niet het hoofdonderdeel van de toets is.
- Werkvermindering zoals minder vragen werkboek (in overleg met vakdocent). Leerlingen kunnen in overleg met de vakdocent de verkorte leerroute voor een vak volgen.

Differentiëren:
- Verschillende manieren van toetsen bij moderne vreemde talen. Spiekbriefjes maken, afpreken wat er op de toets mag staan, werkwoordspellingskaart, grammaticaregels.

Dispenseren:
- Het is mogelijk om met een mavocontract vroegtijdig Frans en/of Duits te laten vervallen. De vrijgekomen uren worden ingevuld met werken aan de andere vakken.

Gebruik ondersteunende hulpmiddelen:
- Tekstverwerkingsprogramma/spellingscontrole (Laptop is eigen aanschaf). (Digitale) woordenboeken.
- Spellingsschema bij toetsen.
- Grammaticaschema's bij toetsen.
- Gebruik van voorleessoftware (leerlingen die hier volgens hun dyslexieverklaring recht op hebben, krijgen van het Montessori College Arnhem het programma ClaroRead aangeboden).
- Gebruik van digitale boeken via Dedicon

*Voorwaardelijk voor ClaroRead & digitale hulpmiddelen:*

*Alleen leerlingen bij wie in hun dyslexieverklaring (ondersteund met een onderzoeksrapport) expliciet vermeld staat dat zij gebruik mogen maken van auditieve ondersteuning, krijgen van de school het programma ClaroRead geleverd.*

*Montessori College Arnhem schaft via Dedicon digitale leermiddelen aan.*

Verplichtingen leerling:
- Zelf "oortjes" en laptop met geïnstalleerde software meenemen om voorleessoftware te gebruiken.
- Gebruik maken van de gekozen hulpmiddelen.
- Inzet bij de lessen.

Tijdens toetsweken wordt de volgende procedure gevolgd:

De leerlingen van leerjaar 1 en 2 zitten in een apart toetslokaal als ze claroread gebruikt. Daar staan de laptops klaar. De toetsen worden in een aparte map klaargelegd.

Hoe is het maken van herkansingen georganiseerd? De leerling geeft bij de docent aan dat hij wil herkansen dat hij speciale voorzieningen nodig heeft. De docent treft voorbereidingen zodat de leerling de toets op de laptop kan maken. Hij zorgt dat de toets digitaal beschikbaar is en hij geeft bij ict-beheer aan dat er een laptop benodigd is. Ook mailt hij de surveillant van de (vaste) herkansingsmomenten dat er een leerling is die recht heeft op speciale voorzieningen. Ict-beheer zorgt dat er een laptop met toets klaarligt bij het lokaal.

**Aanpassing moderne vreemde talen in havo 3 (4/5)**

De havoleerling met dyslexie kan kiezen voor een aangepast programma voor Duits en/of Frans in leerjaar 3. De leerling start met beide talen. De vakdocent bepaalt welke onderdelen van de moderne vreemde taal door de leerlingen wel en welke onderdelen niet worden gemaakt, de leerling wordt niet meer beoordeeld op het rapportcijfer. De leerling kan dit vak niet kiezen in havo vier en vijf en eindexamen doen in dit vak is daarmee dus niet meer mogelijk. Dit kan gevolgen hebben voor de profielkeuze.

Dit gaat altijd in overleg tussen leerling, ouders en de mentor. De leerling en zijn of haar ouders bespreken dit met de mentor en volgen de ontwikkelingen. De mentor raadpleegt het dyslexieteam bij problemen. Waarna blijkt dat een moderne vreemde taal niet gevolgd kan worden dan legt de leerlingcoördinator en het ondersteuningsteam dit officieel vast en communiceert dit aan ouders.

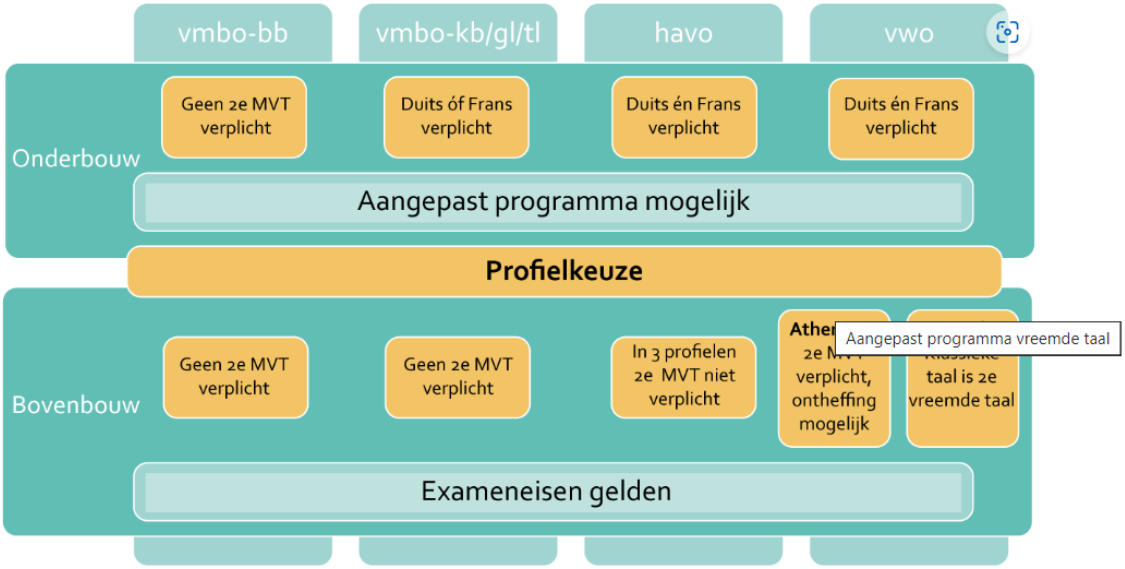


*Bron: dyslexie centraal; [Vrijstellingen bij de talen | Dyslexie Centraal]*

**Hoofdstuk 4**
*Leerlingen in de bovenbouw met een dyslexieverklaring*

In deze leerjaren zijn de leerlingen bezig met hun schoolexamens (SE) en daarom zullen de regels die gelden bij het Centraal Examen (CE) van toepassing zijn.
Van de leerlingen uit deze leerjaren (mavo 3 &4 en havo 4 & 5) is reeds in kaart gebracht welke voorzieningen en faciliteiten worden geadviseerd in het onderzoeksrapport dat behoort bij de dyslexieverklaring.

Aan de hand van de adviezen uit het onderzoeksrapport en de dyslexieverklaring wordt gekeken welke adviezen in te passen zijn bij faciliteiten en voorzieningen die Montessori College Arnhem biedt voor leerlingen in de klassen die vallen onder het examenreglement.

Deze voorzieningen zijn:

<u>Compenserende faciliteiten:</u>

- Extra tijd voor SE en CE tot maximaal 30 minuten.
- SE en CE op papier in lettertype Arial 12 of op een laptop met voorleessoftware.
- Werkvermindering, zoals minder vragen maken uit het werkboek. Let wel: de leerling gaat hierover altijd zelf in overleg met de vakdocent.

Gebruik ondersteunende hulpmiddelen:

- Tekstverwerkingsprogramma/spellingscontrole tijdens de lessen (Laptop is eigen aanschaf)
- Woordenboeken. Bij SE en CE zijn digitale woordenboeken niet toegestaan. Het gebruik van gedrukte woordenboeken is wel toegestaan, ook voor de leerlingen zonder dyslexie.
- Gebruik van voorleessoftware (leerlingen die hier volgens hun onderzoeksrapport recht op hebben, krijgen van het Montessori College Arnhem het programma ClaroRead aangeboden).
- Gebruik van digitale boeken via Dedicon

Verplichtingen leerling:

- Zelf "oortjes" en laptop met geïnstalleerde software meenemen om voorleessoftware te gebruiken.
- Gespreid leren van leerstof talen. Minimaal 15 minuten per dag.
- Gebruik maken van de gekozen hulpmiddelen.
- Inzet bij de lessen.

**Examens**

De examensecretarissen en het dyslexieteam inventariseren bij de leerlingen met dyslexie in het voorexamentraject welke hulpmiddelen zij nodig hebben gedurende het examentraject. De dyslexieverklaring en het bijbehorende onderzoeksrapport zijn leidend voor de faciliteiten die geboden kunnen worden.

De examensecretarissen organiseren de hulpmiddelen tijdens de examens (SE en CE). Tijdens examens kan de leerlingen met een dyslexieverklaring een aantal hulpmiddelen gebruiken. Hierbij gelden de bij de wet vastgelegde bepalingen. De toegestane hulpmiddelen voor leerlingen met dyslexie worden ieder jaar door het College voor Examens bekend gemaakt. De dyslexieverklaring is leidend voor de aanvraag van de toegestane hulpmiddelen. Zie website: www.steunpuntdyslexie.nl of www.dyslexiecentraal.nl